

A KAPTÁRKÖVEK

A kaptárkövek olyan sziklavonulatok vagy kúp alakú kőtornyok, amelyek oldalaiba ismeretlen korok emberei fülkéket faragtak. A fülkés sziklák kis csoportja fellelhető a Pilis és a Budai-hegység területén is, de leggazdagabb előfordulásuk a Bükkalján található: 41 lelőhelyen 82 kaptárkövet ismerünk, a sziklaalakzaton pedig összesen 479 fülkét számolhatunk össze.

A kaptárkövek anyaga zömében az a riolittufa, amely a miocén

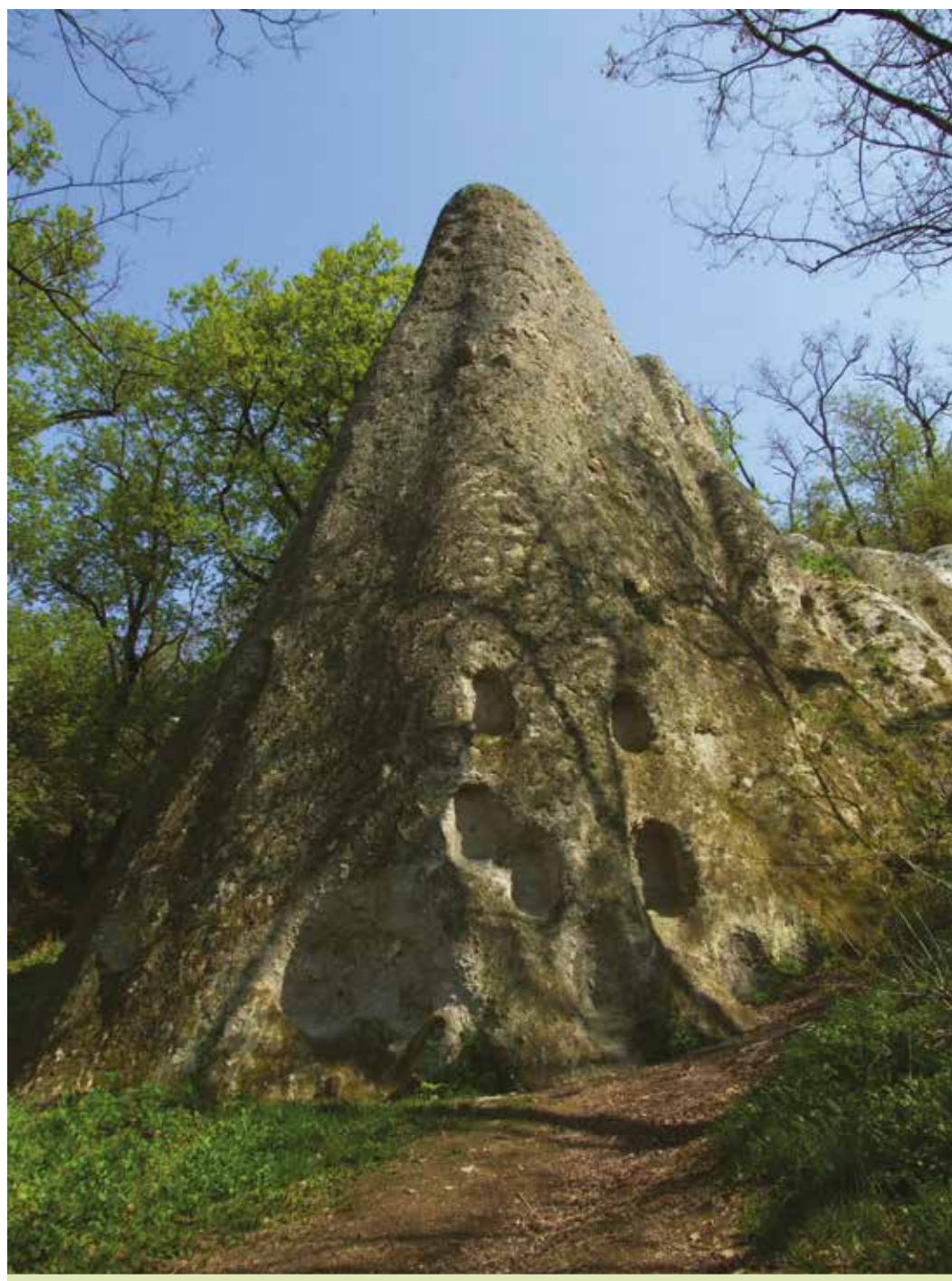
kor közepén (10-20 millió éve) zajló erős vulkáni tevékenység során került a felszínre. Ezt a vulkáni hamutakarót a természet erői részben lepusztították, illetve kipreparálták belőle azokat a bizarr formájú sziklatornyokat, melyek a Bükkalja területén ma is sokfelé megtalálhatóak. Ezekbe faragták az átlagosan 60 cm magas, 30 cm széles és 25-30 cm mély fülkéket. Egyes fülkék eléggé kopottak, míg mások teljesen épségben maradtak. Ezek peremén jól látható,

hogyan bemélyedő keret fut körbe, széleiken néhol lyukak is kivehetők. Ezek a nyomok arra utalnak, hogy a fülkéket lefedték, a fedlapot a lyukakba vert ékekkel rögzítették.

Több elmélet is született a fülkék rendeltetéséről: az egyik szerint síremlékek voltak, s a fülkébe az elhunytak hamvait rejtő urnákat helyezték. Egy másik elmélet a vakablakoknak bálványtartó, áldozatbemutató rendeltetést valószínűsített, s azokat honfoglaláskori emlékeknek tartot-

ta. A harmadik feltevés szerint a fülkékben hajdan méhészkedtek, ez vált a leginkább elterjedté. Elgondolkodtató azonban a fülkék égtájak szerinti változatos elhelyezkedése, valamint a talajszinthez közeli vagy éppen megközelíthetetlen helyre, sötét, hűvös sziklahasadékokba, vízmosások falába faragott fülkék jelenléte. De a keskeny és sekély, sőt előrebukó fülkék esetében is kizárható a méhtartás. A kaptárkövek rejtélye tehát még nem oldódott meg!

KAPTÁRKÖVEK CSERÉPVÁRALJA HATÁRÁBAN

A Nagy-kúp

A falu határában 10 lelőhelyen 20 kaptárkövet ismerünk, melyeken összesen 132 fülke számolható össze. A kaptárkövek zöme kúp formájú, közöttük impozáns méretűek is vannak. A Mangó-tető déli oldalából kimagasló Nagy-kúp a legismertebb kaptárkő, amit idősebb lakosok Ördögtorony né-

ven is emlegetnek. A Mangó-oldal riolittufa mélyútja alatt, meredek lejtőből emelkedik ki a 16,2 m magas tufakúp. Oldalán 25 darab erősen elkopott fülke található. A Nagy-kúpot és a tőle keletre lévő 5 fülkés Kiskúpot, közvetlen környezetükkel együtt 1960-ban természetvédelmi területté nyilvánították. 1977 január 1-től a többi, csordás-völgyi és Karud környéki kaptárkövel együtt a Bükki Nemzeti Park fokozottan védett részét képezik, ezért a jelzett turistautakról letérni tilos!

A Nagy-kúp tetejéről szép kilátás nyílik a Csordás-völgyre, melynek kicsiny, keleti mellékvölgyében szintén találhatóak kaptárkövek. Az öt sziklából álló csoport I. számú kúpjá a legmonumentálisabb. Erősen hasadozott, gyorsan pusztuló felületén 16 darab nagyméretű fülke sorakozik. A keleti, kisebb kúpon 6 db fülkét láthatunk.

Érdekes még fölkeresni a Nagybábaszék északkeleti oldalán megbújó bizarr formájú kaptárkövet, melyen 12 darab viszonylag jó állapotú fülke van. Ősztől tavaszig a fák ágai közt jól látható innen a Kő-völgy túlsó oldalában lévő Köves-lápa nevű oldalvölgy két sziklatömbre tagolódo kaptárköve. A Karud délnyugati oldalában húzódó törésvonalakkal alaposan átjárt sziklakibúváson összesen 11 fülke található.

A Nagy-Bábaszék

Fülkés ingókövek
a Karud oldalában

Fülke a Vén-hegyen

Sziklakúp a Csordás-völgyben

Kaptárkő a Furgál-völgyben

A Kő-völgy Felső-szoros nevű részének bejáratától keletre a Szaszudka nevű hegytető déli lejtőjén bújik meg a Koldustaszító kaptárköve. Az alacsony tufapad délkeleti oldalába 6 fülkét faragtak.

A Tardra vezető műúttól nyugatra nyíló Furgál-völgy északi oldalán, mint hatalmas kővé vált cápauszonyok sorakoznak a kúpalakú kaptárkövek. Itt öt

sziklán összesen 32 darab fülke számolható meg.

2014-ben természeti emlékeként országosan védetté nyilvánították a magyarországi kaptárköveket (17/2014. (X. 27.) FM rendelet), így ma már mind a 104 sziklaalakzat természetvédelmi oltalom alatt áll, azokat károsítani, megromláni szigorúan tilos.

